

Slovenski dom

Štev. 184

V Ljubljani, v torek, 12. avgusta 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Na vsem vzhodnem bojišču se nadaljujejo boji z nezmanjšano srditostjo in po načrtu

Najmočnejši nemški pritisk je sedaj v južni Ukrajini — Južno pod Leningradom so Nemci bojišča prenesli v bližino Ilmenskega jezera

Hitlerjev glavni stan, 11. avgusta. V južni Ukrajini zasledovanje umikajočega se sovražnika povsod hitro napreduje.

Na ostalih delih vzhodne fronte potekajo operacije po načrtu.

Skupine bojnih letal so zmetale v pretekli noči na tovarne moskovske oboroževalne industrije, predvsem na severovzhodu in vzhodu mesta, mnogo eksplozivnih in zažigalnih bomb.

Berlin, 12. avgusta. s. DNB poroča, da so bili nemški napadi 10. avgusta, posebno pa letalski napadi na ceste, po katerih se je umikala rdeča vojska v srednji Ukrajini, uspešni. Motorizirane kolone so uničile 54 tankov in razbile več kot 300 motornih vozil, dve protiletalski bateriji, številne topove, več drugih baterij pa je bilo poškodovanih in tako niso več uporabne za vojsko. Redke železniške zveze v tem okrožju so bile pretrgane na več točkah. Bombe z letal so opadle na šest železniških vlakov in jih težko poškodovale. Številne ladje, ki so bile zbrane na spodnjem teku reke Bug in pripravljene, da bi se nanje vkrcali Sovjeti, so letala potopila z bombami. Nemško lovsko letalstvo je zabilo 23 sovražnikovih letal, samo pa je izgubilo le eno letalo. Med ujetniki, ki so bili nedavno ujeti v Ukrajini, sta tudi poveljnika dveh armadnih zborov s svojimi glavnimi stanoma ter dva divizijska poveljnika. Da bi dobili le približno sliko o človeških izgubah sovjetske vojske, je zadosti poudariti, da so nemški oddelki samo na eni točki bojišča našli in potem upeli 4000 trupel rdečih vojakov. O drugih večjih uspehih poročajo iz okolice Ilmenskega jezera in iz bližine Narve. Tam je posebno močno delovalo nemško letalstvo. Uničenih je bilo 10 sovjetskih tankov, 225 motornih vozil ter 72 topov, razen tega pa je bilo poškodovanih več vlakov in veliko število lokomotiv, ki bodo daj časa nerabne za promet. Pri vseh akcijah je imel sovražnik krvave izgube. V letalskih spopadih je bilo zbitih 43 rdečih letal. Nemško letalstvo je izgubilo 4 letala.

Berlin, 12. avgusta. s. Južno od Ilmenskega jezera, to je nekako 300 km navpično od Leningrada, so se nemške enote spopadle s 180. sovjetsko pehotno divizijo in jo v celoti uničile.

Na skrajnem severnem delu ruskega bojišča so nemške čete, kakor poroča DNB, s hudim napadom uničile sovjetske oddelke, prav za prav divizijo, ki je nastala po združitvi različnih ostankov že prej uničenih sovjetskih divizij.

Budimpešta, 12. avgusta. s. Vrhovno poveljstvo madžarskih čet ugotavlja v svojem večeršnjem poročilu, da so madžarske čete učinkovito sodelovale skupaj z nemškimi četami v bitki, ki se je razvijala v ukrajinski ravnini med rekama Bug in Dnjeper. Ta bitka se je končala z veliko zmago in z uničenjem sovjetskih čet, ki so bile obkoljene. Nekateri rdeči oddelki, ki so se izognili obkolitvi, pa so padli v plen hitrim madžarskim oddelkom, ki so jih hrabro napadli. Sedaj je v teku očiščenje zavzetega ozemlja od sovražnih razpršenih oddelkov, ki sem pa tja še delajo odpor. Nek sovražni oddelki, ki se je obupno upirali, so hitri madžarski oddelki naglo uničili. Pri tem so ujeti mnogo ujetnikov in zaplenili velikanse količine orožja.

Berlin, 12. avgusta. s. Kakor poroča DNB, so nemška letala pri svojem večeršnjem nočnem napadu na Mosko, izvedenem z velikim številom letal, med drugim zadela tudi nekatere strojne tovarne, tovarne poljedelskih strojev in različne industrijske naprave, ki leže v industrijskem delu sovjetske prestolnice. Poškodovanih je bilo tudi več kemičnih tovarn.

Berlin, 12. avgusta. s. V Ledenem morju je neki nemški rušilec potopil neko sovjetsko stražno ladjo. V istih vodah pa je neka nemška podmornica potopila neki sovjetski rušilec.

Berlin, 12. avgusta. s. Moskovski radio je sporočil, da bodo morale sovjetske žene nadomestiti moške celo v rudniških delih. Vsaka razlaga k temu ukazu sovjetskih oblasti je po mnenju berlinskega lista »Nachtausgabe« popolnoma nepotrebna. Zadostuje le ugotovitev, da so vse države sveta odločno prepovedale zaposlitev žensk v rudniških delih.

Berlin, 12. avgusta. s. 9. avgusta je nemško topništvo na spodnjem teku Dnjepra potopilo dve sovjetski trgovski ladji po 700 ton. Plovba po spodnjem teku Dnjepra je za Sovjete zelo tvegana, kajti Nemci nadzorujejo s svojimi hitrimi oddelki in naglim napredovanjem skoraj vse prometne zveze, ki prihajajo vpoštev za preskrbo sovjetskih vojsk.

Berlin, 12. avgusta. s. V teku spopadov na srednjem odseku ruskega bojišča so sovjetski bežeči oddelki na umiku pogнали v zrak most severovzhodno od Odesse misleč, da bodo s tem mogli zavreti nemško zasledovanje za toliko časa, da si bodo medtem lahko pridobili nova sredstva in da bodo izpopolnili svoje zdesetkovane vrste.

Toda neki nemški enoti se je v zavetju noči posrečilo priti do reke in je presenetila rdeče v njihovem taborišču v gostem gozdu. Ta enota je sovražnika uničila, ne da bi imela sama kaj izgub. V nemške roke je padlo veliko število ujetnikov in precejšen plen v obliki oklepnih vozil, dalje mnogo konj in vojnega materiala vseh vrst.

Helsinki, 12. avgusta. s. Uradno poročajo:

Bombni napadi na Sidi Barani in Marsa Matruh

V Vzhodni Afriki se italijanske čete vztrajno upirajo sovražniku

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil poroča:

Severna Afrika: Na tobruški fronti patrole prasko in obojestransko topniško delovanje. Letala obeh sil so napadla vojaške objekte v utrdbi, protiletalske postojanke in ladje, ki so bile v pristanu ter povzročila škodo in eksplozije. Druga naša letala so bombardirala železniško postajo in pristaniške naprave v Marsa Matruhu ter zadela vojaške naprave vzhodno od Sidi Baranija.

V vzhodni Afriki so naši oddelki pod vodstvom podpolkovnika Ugolinija pri Culqua-

beru napravili drzen napad proti oboroženim sovražnim četam ter jih pogнали v beg in jim prizadejali hude izgube. Angleška letala so znova bombardirala gondarsko postojanko in postojanko Uolšeit. V noči od 10. do 11. avgusta je neko angleško letalo napadlo bolniško ladjo »Kalfornio«, ki je bila zasidrana v sirakuskem pristanu ter jo zadelo s torpedom. Ladja se ni potopila.

Nemška letala so napadla letalske postojanke v Egiptu. Sovražnik je z letali napadel Bardio na sirtski obali.

Berlin, 12. avgusta. s. 8 Hitlerjevim ukazom je bil pokrajinski vodja Schleswig-Holsteina, Lohse, imenovan za nemškega komisarja v vzhodnih pokrajinah in sicer za baltičke države, začasno pa tudi za belorusko področje, katerega glavno mesto je Minsk.

Japonci imajo v rokah vsa indokitajska letališča

Čete maršala Čangkajske se zbirajo ob meji Indokine

Bangkok, 12. avgusta. s. Poročajo, da so Japonci že zasedli in opremili vsa letališča, ki jih je dala na razpolago vlada Indokine. Včeraj je vsa maloštevilna angleška kolonija v Saigonu odstopala v Singapore. Strehe francoskih hiš v Saigonu pa so bile vse označene z ogromnimi belimi križi.

Hanoi, 12. avg. s. Vichijska vlada je sprejela predlog japonske vlade naj pošlje v Indokino svojega posebnega odposlanca, ki bo delal za poglabitev in ojačitev prijateljskih odnosov med obeh državama. To sporočilo je objavila uradna agencija francoske indokitajske vlade, ki pravi, da bo imel ta posebni odposlanec Vichija svojstva veleposlanca in bo mogel razpravljati o vseh vprašanjih, prvenstveno pa o tistih, ki se nanašajo na pogodbo med Francijo in Japonsko za skupno obrambo Indokine.

Sanghaj, 12. avgusta. s. Iz verodostojnih virov se je izvedelo, da je vlada maršala Čangkajske poslala svoje čete na meje francoske Indokine, obenem pa je ojačala posadko v četrem vojnem pasu v skladu s sklepi, ki so bili sprejeti na nedavni konferenci kitajskih vojaških poveljnikov.

Tokio, 12. avgusta. s. Letalski oddelki japonske vojske so napadli Townping in Lotienki v provinci Honan. Tisoči ton razstreliva so padli na vojaške objekte in povzročili veliko škodo. Drugi japonski letalski oddelki so napadli Tungčev v pokrajini Šansi in v polno zadeli vojaške objekte v mestu.

Letalsko udejstvovanje Bruna Mussolinija v sedanji vojni

Rim, 12. avgusta. s. Iz dnevnika, ki ga je zapustil pokojni letalski kapetan Bruno Mussolini, se razvidi vse pokojnikovo letalsko udejstvovanje na popriščih sedanje vojne:

29. avgusta 1940 bombardiranje Malte. Polet trajal nekaj minut.

2. sept. 1940 bombni napad na angleško mornarico. Polet trajal 60 minut.

12. sept. 1940 napad na angleško mornarico, trajanje poleta 145 minut.

15. sept. 1940 enak napad, ki je trajal 145 min.

9. okt. 1940 enak napad, ki je trajal 180 min.

28. okt. 1940 napad na letališča Tatoi pri Atenah. Polet trajal 280 minut.

1. nov. 1940 bombardiranje letališča v Janini. Trajanje poleta 230 minut.

2. nov. 1940 bombardiranje istega letališča, 175 minut.

3. nov. 1940 enak napad, trajal 140 minut.

4. nov. 1940 enak napad, trajal 235 minut.

7. nov. 1940 napad na Prevezo. Polet trajal 145 minut.

11. nov. 1940 na Prespo, polet trajal 130 min.

14. nov. 1940 napad na pas Okovič, polet trajal 145 minut.

Sledijo nato letalske akcije na Gorki grad (18. nov.), na Prevezo (17. nov.), na Hiholige (18. nov.), na Gajboh (25. nov.), na Leskovik (27. nov.), na Kelkire 21. jan 1941), na Janino (28. jan.), na Maleševu 30. jan.), na Maleševu (30. jan.), na Patras (9. febr. ponoči), na Pikerasi (2. marca), na Bubesik (9. marca), na angleško ladjeve 29. marca, na Argirokastro (19. aprila ponoči), na Kalibaki (19. aprila), na Luron (dne 21. aprila). Na angleške ladje 22. aprila. Zasedba Kefalonije 30. aprila.

Pri teh letalskih akcijah, je kapitan Bruno Mussolini letel v celoti 79,5 ur.

Vesti 12. avgusta

Dve štipendiji po 6000 lir je v spomin smrti Bruna Mussolinija sklenila podeliti zavarovalniška družba Assicurazioni Generali v Trstu in Benetkan. Obe štipendiji sta namenjeni sinovom pilotov, ki so padli v bojih v Afriki ali Španiji.

Finsko ladjo »Margareto« je na odprtem morju zajela neka britanska vojna ladja. Finski parnik je vozil proti Južni Ameriki. Angleži so zaplenjeno ladjo odvlekli v Gibraltar, kjer so britanske mornariške oblasti odločile, da bodo ladjo kot vojni plen zaplenile.

Nad pomanjkanjem premoga v Angliji je tožil v angleškem parlamentu delavski poslanec Shinwell, kakor poročajo švicarski poročevalci iz Londona. Delavski poslanec je menil, da je padcu proizvodnje kriva vlada, ker ni takoj ob začetku vojne postavila vseh premogovnikov pod državno nadzorstvo. Poslanec je tudi pikro predlagal, naj bi državnega podjetnika za rudarstvo premestili v kakšno kolonijo, ker se ni izkazal za moža na mestu.

Bukareštanski Judje v starosti 18 do 50 let so dobili ukaz, da se morajo do 20. avgusta prijaviti pristojnim vojaškim oblastem. V Romuniji zatrjujejo, da teh Judov ne bodo porabili za vojaško službo, pač pa za javna dela. Javljajo tudi, da morajo Judje v Bukovini in Jasiju nositi na svoji obleki poseben znak rumene zvezde s šestimi kraki, da jih ljudstvo takoj loči od drugih Romunov.

Peruanske čete so prednočnim napadom ekvadorsko mesto Zapotillo. Bitka je trajala nad dve uri. Snoči pa so ponovno napadli mesto. Tako poroča službeno poročilo.

Dva nemška bombnika sta včeraj preletela nad portugalsko potniško ladjo, s katero se vozi portugalski predsednik na Azore. V nizkem letu sta pozdravila generala Carmona. Preden pa sta se oddaljila, sta izročila pozdrave po radiu na torpedovki »Daoc« in »Lima«.

Zaradi silne nevihte in poplav v Čile je izgubilo 28 ljudi življenje, 50 pa jih v srednjem Čilu pogrešajo. Pri vasi Amdalago v pokrajini Coquimbo je poplava zahtevala 8 žrtev, 50 ljudi pa pogrešajo. Tudi iz drugih mest poročajo o žrtvah.

Snoči so nemška letala zopet izvedla močan letalski napad na sovjetsko prestolnico. Bombe so povzročile veliko razdejanje in začetile več požarov.

Milanska ulica imenovana po Brunu Mussoliniju

Milan, 12. avgusta. s. Milansko županstvo je tolmaitilo čustva globokega sožalja meščanov ob smrti junaškega vojaka Italije, ki je daroval svojo evetno mladost domovini, s tem, da se je odločilo imenovati po njem ulico mesta, tistega mesta, kjer se je rodil in študiral in katero ga je pozdravilo sedemnajstletnika - kot najmlajšega italijanskega pilota. V Milan, ki je rojstno mesto fašizma, se je vračal vedno z veseljem: sedaj bo ostal večno vtisnjen v spomin meščanom kot najpogumnejša in slavna žrtev.

Odkritje o ugrabitvi carističnih generalov Millerja in Kutjepova

Preiskava v hiši sovjetskega veleposlaništva v Parizu je pokazala, da je francoska policija mirno gledala početje GPU v Franciji

Pariz, 12. avgusta. s. V zvezi s senzacionalnimi odkritji v prostorih sovjetskega veleposlaništva v Parizu poudarjajo francoski listi, da nosi veliko krivdo za takšno delovanje sovjetskega diplomatskega zastopstva pomanjkljivo organizirana varnostna služba francoskega naroda, kajti le na ta način je mogla popolnoma v miru delovati podružnica GPU v Parizu. Skoraj gotovo je, da so v tej hiši organizirali tudi znani ugrabitvi bivših ruskih carskih generalov Millerja in Kutjepova, ki sta sicer na videz neznanomak izginila, v resnici pa so ju ugrabili boljševiki in ubili. Tedaj je na francoskih tleh francoska policija ne samo zamažala na eno oko, ko je šlo za ugrabitve in ubijanje ru-

skih odličnikov, temveč je skrivaj tudi zavoljo tega, ker je ščitila delovanje tuje politične propagande in dopustila, da se je ta propaganda zakoreninila na vseh področjih francoskega javnega življenja in je potem Francijo leta 1940 pripeljala na rob propada.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 11. avg. Vrhovno poveljstvo nemške vojske sporoča:

V boju proti Veliki Britaniji so bili močni napadi našega letalstva posebej naperjeni proti pristaniškim napravam ob škotski in angleški vzhodni obali.

V Rokavskem prelivu so včeraj lovci in protiletalska obramba sestrelila 10 angl. letal. Vojni čoln naše mornarice je setrel štiri, izvidna ladja dve in iskalec min eno britansko letalo.

V severni Afriki so nemški in italijanski strmoglavci z bombami v polno zadeli pristaniške naprave v Tobruku in spravili angleško protiletalsko topništvo do molka.

Močnejša skupina nemških bojnih letal je v noči na 11. avgust bombardirala vojaške naprave ob Sueškem kanalu.

Posamezna sovražna letala so v pretekli noči s severovzhoda priletela nad ozemlje rajha in skušala prodreti do Berlina. Po ognju protiletalske obrambe so bila zavrnjena. Dva izmed napadajočih bombnikov sta bila sestreljena.

Bivši romunski kralj Karol, ki je postal sedaj anglosaksonski agent v Srednji Ameriki, je bil včeraj pri meksikanskem predsedniku Camachu.

Angleški državni dolg je v kratkem narasel na 3 milijarde 62 milijonov funtov šterlingov.

V Zagrebu je bilo ustreljenih 87 ljudi, Judov in komunistov, ker so pripravljali atentate na hrvaške državne pravke.

Romunsko službeno poročilo odgovarja na izmišljotine agencije Tass glede romunskih izgub, spopadov med Romuni in Nemci in sabotažnih dejanj na romunskem ozemlju. Službeno poročilo pravi, da imenuje vse romunsko prebivalstvo vojno proti boljševizmu kot »sveto vojno«. Glede izgub pa pravi, da je agencija Tass zmedena, ker izdaja, da gre vsa Evropa proti napadalcu.

Internacija generala Dentza je vzbudila nevoljo v Franciji

Angleži so generala Dentza in več drugih francoskih generalov pridržali pod izgovorom, da so Francozi kršili določbe premirja v Siriji

Pariz, 12. avg. s. Interniranje generala Dentza, bivšega guvernerja francoske Sirije, je izzvalo v francoski javnosti neugodje, kajti Francozi so se spomnili, da je to angleško dejanje popolnoma enako številnim samogoltnim dejanjem, ki jih je napravil Franciji zagrešila njena bivša zaveznica. Listi bičajo takšno stališče londonske vlade, ki je snedla dano besedo, zraven pa zahtevajo od vichijske vlade, da jasno in odločno da razumeti Angliji, da Francija ne misli več mirno trpeti

takšnih izzivanj. V listu »Matine« objavlja poveljnik francoske oklepne »Bretagne«, ki je bila pred letom dni potopljena pri Mers el Kebirju, odprto pismo gojencem mornariške šole v Brestu, v katerem jih opozarja na angleško vedenje proti Franciji in pravi, da kliče tisoč francoskih mornarjev, ki so bili ubiti pri Mers el Kebirju po maščevanju. Pravi tudi, da se ne more več tajiti, da je bila Anglija vedno največja sovražnica Francije v vseh časih.

Pogled na preteklo sezono v Operi

V pretekli sezoni smo videli v Operi osemnajst, oziroma dvajset premier, če vpoštevamo še dve mladinski predstavi in eno opereto, ki je še kasneje bila uvrščena v redne abonmaje. Po večini so bile letošnje operne uprizoritve dobre, nekatere pa prav dobre in odlične predstave, ki so gledališko kvaliteto dvignile do mednarodne stopnje vrednosti. Sezono je Opera otvorila z znamenitim in edinim opernim Beethovnovim delom »Fidelio« v odlični režiji g. C. Debeveca in pod vodstvom dirig. dr. Danila Svara. Druga izvrstna predstava je bila uprizoritev Janačkove »Jenuše« v isti režiji ter pod vodstvom dirig. N. Stritofa, kasneje je vskočil g. D. Zebre. Sledila je Mozartova »Figarova svatba«, dalje so ponovili »Carmen«, v kateri smo poleg g. Kogejeva, nosilce glavne vloge, slišali še goste g. E. Karlovcve, Jelačičeva in Gjurgjenca in pa poleg Joseja gosp. Francja gosta gosp. Gostiča, ki nam je ostal ob takrat še v posebno dobrem spominu. Nicolajev »Vesela ženska Windsorske« so nudile srednjevrstno dobro predstavitev predvsem po režijski strani; za to uprizoritev tudi ni bilo mogoče dobiti pravega tenorja, ki bi popolnoma zmogel ob koncu svojo nalogo. Poskušala sta se v vlogi Fentona gg. Sladoljev in Rakovec, ki nam ob dobrem šolanju in marljivem delu utegetna postati pomembnejša. V Fentonu je drugi vidno boljše uspel. Popovitev Goldmarkove »Sabske kraljice« je bila tudi v zelo dostojni obliki; posebno zbor se je tukaj odlikoval. V vlogi Sulamit pa je nastopila namesto gospodične V. Heybalove gospa I. Ribičeva. Za tem delom je operno gledališče postavilo na oder izvrstno domače operno delo, Matije Bravničarja »Hlapec Jernej in njegova pravica«, ki je doživelo lep sprejem in prodoren uspeh. Bravničarjevo delo predstavlja operno stvaritev do sedaj nenavadnega in neobičajnega stila: avtor jo je krasil za opero množice; glavni faktor dejavnosti je zbor, ki poudarja in podkrepljuje idejo Jerneja, simbolične osebnosti. Opera poteka v oratorijalnem smislu, vsebuje prav lepi in močna zborovska mesta (Oče naš...) in tudi orkestrski del je dobro grajen in izpeljan, dočim so solistični spevi recitatorijnega značaja. Režija je opero pojmovala, dognala in postavila izključno statično. Ideja je bila tembolj poudarjena. To je režiser g. C. Debevec izvrstno zadel. Inscenacija je bila stilizirana in ustrezna delu. Jerneja je verno podal g. Lupša. Verdijev Ples v maskah je bil uprizorjen kot predstava v spomin obletnice smrti velikega italijanskega mojstra, ki je dal vsemu svetu mnogo del. Dvorakova »Rusalka« je s svojo uprizoritveno in izvajalsko vrednostjo imela sijajen uspeh. Izvrstna in menda najboljša predstava zadnjih let je Gounodjev »Faust« z g. Popovim kot Mefistom, igralsko prepričljivo Margareto gg. Vidaličeva, Valentinom g. Jankom, Sieblom gg. Polajnarjeva in go. Kogejeva. Za »Faustom« je doživel Rossinijev »Sevilski brivci« je delni uspeh pri premieri, po neuspehu v repriji je šel z Manoševskim v vlogi grofa Almavive zopet prišel na oder. V »Sevilskem brivcu« so nastopile kar štiri dame v vlogi Rozine: gg. Ivančičeva, Nonijeva, Kušjeva in Sleshanova. Uspeh vseh bi razvrstili po teje lestvici: Sleshanova, Nonijeva, Kušjeva, Ivančičeva. Massenietjevega »Don Kihota« je režiral g. Robert Primožič, ki se je zadnje čase zopet lotil gledališkega umeštvovanja. Predstava pod vodstvom g. Demetrija Zebreta je bila dokaj dobra. Glavno vlogo je pel g. Primožič, Sanča g. Betetto, katerega najboljšo vlogo ne bo tako kmalu lahko pozabili. Poleg »Fausta« je bila letos ob koncu sezone uprizorjena najboljša in izvrstna predstava Gotovčevega »Era z onega sveta«, čigar kvaliteto sta dvignila glavna nosilca gđ. V. Heybalova in g. Ivan Francel, dalje zbor, mešani, moški in ženski, ter balet. Zadnja predstava »Era z onega sveta« zasluži prav lepo priznanje v petju omenjenima pevema, ki sta tudi igralsko podala verjetnostna lika. Uprava je nadaljevala predstave odložila za prihodnjo sezono, ker je članstvo bilo že preutrujeno. Dobili smo tudi dve Lehárjevi opereti: »Grof Luksemburški« in »Friderik« v režiji režiserja g. E. Frelaha. Režija ni šleer pokazala posebno originalnega, vendar je bila dostojna zlasti v »Frideriku«. Pravo nasprotje dobre režije pa predstavlja uprizoritev »Pri treh mladencih«. Uprava pač ne bo mogla več zaupati šiki režiji.

Omeniti moramo še dve mladinski predstavi v Operi, dve domači izvrstni mladinski opereti, kakor sta ju nazvala avtorja. Mav in Simončič sta dala mladini tridejanskega »Angela z avtom«, ki ga je režijsko z otroci postavila ga. Maša Slavčeva, muzikalno pripravil in dirigiral g. R. Simoniti. »Princeska in zmaj« je delo g. Golovina (libreto) in g. Gregorja. Delo je znatno boljše v muzikalnem in dramskem oziru od prvega.

Omeniti moramo še gostovanje: na prvem mestu pač gostovanje Kraljeve Rimske Opere, ki nam je dala Verdijevo, sijajno uspešno »Traviato« z Gligijem in Caniglio v glavnih vlogah ter Puccinijev »Madama Butterfly«. To gostovanje umetniške skupine Kr. Opere iz Rima je pri nas doseglo iz-

redno visok uspeh tako po svojih pevcih-solistih, zboru, režiji in in scenaciji. Zlasti orkester pod obema slavna dirigenta je pokazal svojo visoko oblikovalno moč. Nastopil je tudi izvrstni klasični balet Kr. Rim. Opere z izvedbo »Štirih letnih časov« na Verdijevo glasbo iz opere »Sicilijske večernice«. Nadalje so nas obiskali ali večkrat sodelovali v Operi sledeči gostje gg.: Zlata Gjurgjenec, Leventova, Nonijeva, Sleshanova, Kušjeva, Gostič, Manoševski, Dermota, Karlovcva, Betetto, Jelačičeva.

Solistični ansambel, ki je nastopal v pretekli sezoni v Operi, je: Valči Heybalova (prva sopranistka in najkvalitetnejša pevka), Ksenija Vidali, Ivanka Ribič (se je pevska v letošnjem letu znatno zboljšala), Milica Polajnarjeva, Tea Laboševa in Sonja Ivančičeva; zadnji pa potrebujejo še nekaj časa za odrsko dozorelost bodisi v igri, bodisi v petju. Zadnja se je sicer nekoliko zboljšala pevsko, a še ne dovolj. Zboljšala se je mezosopranistka ga. Mila Kogejeva. Med alti je ga. Spanova. Med tenorji je slonelo vse na g. Francu. Gospod Marčec in gospod Banovec sta se za prav kratke vloge. Poskušala sta se tudi mlada tenorista gospod Sladoljev in gospod Rakovec, toda zlasti prvemu manjka še dosti šolanja, dočim je material dober. Boljši je gospod Rakovec. Med baritonci se je dobro popravil g. Popov, g. Janko je že poznano dobra moč, isto je z g. Dolničarjem, od stopnje do stopnje boljši, dočim g. Anžlovar ne ustreza. Zadnji čas je nastopal in se od zadnjega nastopa zboljšal tudi g. Primožič. Med basi je edini g. Lupša, g. Zupan je le za buffo-partije ali za operete. Prvi režiser in najboljši oblikovalec opernih del je g. Ciril Debevec, ki je postavil večino del v zadnji sezoni in to zelo vestno, slogovno vedno skladno. Dobro je zrežiral »Don Kihota« g. R. Primožič, isto velja za g. Golovina (Tri stare škatle, Ero z onega sveta). O g. Frelahu je bilo

že govora, o režiji g. Zupana pa tudi. Dirigenta gg. dr. D. Svara in D. Zebre sta spriču kvalitete izpričala največ v nemi in trudi; njima je orkester najbolje sledil in tudi najboljši igr. G. Nefat je dobro vodil zlasti »Vesela ženska windsorske«. G. A. Stritof pa je precej popustil v dirigentskem umeštvovanju in delovanju. Zbor se je v drugem letu vodstva g. R. Simonitija močno dvignil, da je pečovodil le izreči priznanje; isto tudi zboru samemu, ki je z voljo in delom pokazal največji napredek in sorazmerno dosegel največjo vrednost. Velik napredek zaznamuje letos baletni zbor s solisti. G. Golovin je nudil prav dobro koreografijo v »Faustu« (Valpurgina noč), poleg manjših dobrih stvari je g. Pilato postavil izvrstnega »Don Juanca«. Balet nam je dal svoj prav kvaliteten drugi plesni večer, ki je po kvaliteti pomenil naravnost neobičajen porast. Najboljša plesalka našega baleta je po letošnjih nastopih ga. Erna Mohar, dalje je zelo dobra kot klasična ga. Remškarjeva, dalje ga. Bravničarjeva, ki pa nekoliko dramsko preveč poudarja. Nadalje še ga. Japljeva, med gospodi zavzema prvo mesto g. Pilato, dober plesalec je g. Fr. Carman, tudi g. Pogačar je talent, a včasih nekoliko površen v izvajanju. Inscenacije so bile povetini zelo dobre; marsikaj bi bilo treba nadomestiti z novim (Traviata, Butterfly, Tosca itd.) in spopolniti marsikaj s slogovno enotnost (n. pr. stoli v »Faustu«, II. del.) Treba bo tudi oder bolj izrabljati in delati v smislu perspektivne globine. — Obisk je bil zelo dober. Saj je bila ogromna večina predstav dobra, nekaj del kakor Carmen, Faust, Rusalka, Jenuša, Ero z onega sveta, Sabska kraljica, II. baletni večer pa so predstavljal uprizoritve in vrednote prvega reda, ki vršajo naše gledališče na mednarodno višino. Tako moramo o končnem pregledu ugotoviti, da je članstvo mnogo delalo in v splošnem napredovalo ter nudilo mnogo kvalitetnega in lepega. Ne le vodstvu pod g. Vilkom Umkarjem, temveč prav vsem gre pohvala in priznanje ter vesel počitniški užitek.

Quaglijeva in Peruškova ulica

Dva znamenita slikarja sta pri zadnjem preimenovanju dobila v Ljubljani svoji ulici. Prvi je slikar Quaglio, katerega slike krase ljubljansko stolnico ter nekatere druge slovenske cerkve. Quaglio si je res zaslužil eno ljubljanskih ulic, saj si je pridobil za naše mesto mnogo zaslug. Prej se je imenovala Quaglijeva ulica Kumanovska ulica. Je to lična ulica med vilami ob Streliški ulici.

Druga ulica je Peruškova ulica, nekdanja Vojvode Mišiča ulica. To je ena najbolj simpatičnih ulic v Ljubljani. Vodi med samimi vilami do vojašnice na Poljanah. Krasi jo lep drevedov gabrovih dreves. Gregor Perušek je bil odličen slovenski umetnik-slikar. — Umril je lani v Ameriki. Doma je bil iz Starega trga pri Ložu, pred 5 leti je obiskal tudi domovino. Njegove slike so pogosto predstavljale motive domačih tal. —

Ko hoja med...

Kakor smo že pred nekaj dnevi lahko brali, je čebelarstva letos bolj slaba. Vreme ni našim čebelarjem naklonjeno. Jutranja rosa in hladno vreme onemogočata, da bi čebelice tako pridno nosile v panje sladko breme kakor bi ga sicer. Letos je odpadla vsa čebelina paša po širnih prekmurskih poljih, travnikih in gozdovih. Ostala je le še naša Dolenjska in Notranjska. Notranjska ne pride toliko v poštev, kjer že od nekdaj ni bila čebelarjeva tako razvita kakor po drugih krajih Slovenije. Edina nada je bila letos za čebelarje še Dolenjska. Bili so dnevi, ko je nabiranje kazalo zelo dobro in čebelarji so upali na najboljšo. Čebelice so pridno izletavale iz panjev in težko obložene spet prihajale in odlagale sladko breme. Velikega čebelarjevega upanja pa je bilo kmalu konec. Hojni gozdovi, od koder so pridne delavke prinašale sladki sok v panje, so kar izumrli. Čebelice ne nosijo več tako pridno kakor pred dnevi. In zakaj? Nekajednevo deževje, ki je bilo na Dolenjskem, in nalihi ki so se vrstili izpod neba, je izpralo ves sladki sok in medenje vitke hoje je prenehalo. In s tem, da je prenehalo medenje, je prenehala tudi delavnost čebel. Sicer čebelice še niso odnehale in še vedno iščejo sladki sok, toda uspeh je kaj pičel. Čebelar se o tem kaj hitro prepriča, ko pogleda v panj in vidi, da je nabranega medu kaj malo in da je prav za prav glavna paša že prenehala in da nima od naslednjih dni kaj prida pričakovati. Edina nada čebelarjev bo po tem takem le še ajdova paša. Spet bodo romale čebelje družine iz hojnih gozdov na prostrana ajdova polja. Ajda je upanje čebelarjev. In morda niti ne bo zaman. Ajda kaže dobro in veliko več je je tudi posejane kakor druga leta, a bati se je, da bo ob evetju, ko bi morala biti ajdova paša najbolj živahna, nastopilo jesensko deževje, kajti setev letošnje ajde se je malo preveč zakasnila.

Čebelice ovira tudi jutranja slana pri njihovem delu. Slana je že morila na nekaterih poljih ajdovo nežno cvetje. Tudi hladno vreme nič kaj prida ne vpliva na rast sadja in fižola. Če se slana še kaj pridno padala, bo škoda zelo velika. Upajmo pa, da bo sonce še tudi imelo nekaj bo sede, saj smo komaj v začetku avgusta.

Koledar

Danes, torek 12. avgusta: Klara, dev.
Sreda, 13. avgusta: Kasijan, m.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjiti trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec, Cesta 29. oktobra 31.

Napadeno oddajanje olja so marsikateri gospodinjje morale občutiti tudi v Ljubljani, ker svojih trgovcev niso opozorile, da morajo dobiti za osebo 100 gramov olja, temveč so bile zadovoljne samo z enim decililrom. Liter olja tehta namreč samo 92 dkg ter so bile pri prevzemu decilitra oškodovane kar za 8 gr, pri litru pa že za 8 dkg. Pomisliti bi bile morale, da je olje lažje od vode, hkrati bi se pa morale zavedati in pogledati na karto, da morajo dobiti olje na težo, ne pa na liter. Trgovcev pač ni treba opominjati na to prav znatno in zanje prav koristno pomoto, zato pa opozarjamo gospodinjje, naj vsakega trgovca, ki bi jim spet hotel dati olje na liter namesto na kilogram, takoj naznanijo mestnemu tržnemu uradu ali pa kvesturu.

MASSERONI FRANCO

RAPPRESENTANZE
ESPORTAZIONE-IMPORTAZIONE

Frutta-secca e conservata - Frutti canditi - Alimentari - Coloniali ogni conserva - Vini - Liquori - Acque minerali - Listini prezzi e campioni a Richiesta - Telefono 260887

MILANO - V. C. POERIO N° 17

o direttamente al giornale Slovenec

Charlie Chan v San Franciscu

Stalno sem gredel po svojih možganih, da bi si razložil pomen tistega zvezka letnega poročila Cosmopolitan Cluba, ki smo ga našli zraven trupla sira Frederika. Enkrat me je gospod Kirk povabil na kosilo v klub in je tedaj svojo torbico izročil v garderobi. Opazil sem, da je dobil za plašč kovinsko znamko, za torbico pa majhen karton, na katerega je stari garderobler s svojo drhtečo roko napisal, kakšen predmet mu je bil izročen v varstvo.

Tedaj se mi je zablistelo v glavi: spomnil sem se, da je morebiti tudi sir Frederik izročil v garderobi kakšno torbico, v katero je spravil dokumente, ki smo jih mi zamen iskali med njegovo zapuščino in v izpraznjeni blagajni in da je prav gotovo imel garderoberjev listič pri sebi tedaj, ko je bil ubit. Ta karton je vzel morilec. Bil je toliko prebrisan, da je uganil pomen tega kartona: na podlagi tega lističa bo prišel do dokumentov, ki jih hoče na vsak način imeti. Toda na njegovo nesrečo so smeli v klub le člani ali njihovi gostje. Obupan beži iz San Franciscu, toda tisti karton postaja zanj velika nevarnost, če ga ne bo mogel izkoristiti.

In tedaj se nenadno pojavi dragocen dokazilni material: copate, zavite v kos časopisa. Na robu časopisa so bile zapisane številke: 79.84 dolarjev + 23.63 dolarjev, kar da skupaj 103.47 dolarjev. Kaj predstavlja ta znesek? Čeno polniške vozovnice do Chicaga v spalnem vozju. Torej se je oseba, ki se je znebila tistih kitajskih copat, nahajala v sredo, to je na dan po umoru, na ladji, ki vozi v Okland in se je nameravala v

Oaklandu vvesti na vlak za Chicago. In spet sem mislil, kdo bi mogel to storiti? Nič drugi kot major Diran.

Mislil sem, razmišljal in vrtal po svoji ubogi glavi. Vrgel sem se na vozne reede. Mislil, da je major Diran odpotoval z vlakom, ki je v soboto jutraj prišel v Chicago. Neprestano ga muči vprašanje tistega kartona, s katerim bi lahko vzel torbico iz klubske garderobe. Zato je sklenil, da bo najpametneje, če nadaljuje pot proti vzhodu. Odsel je na postajo z namenom, da vstopi v vlak za New York, ko zagleda nadzornika Duffa, katerega je bil že poprej spoznal v Parizu in kateri je bil ravno izstopal iz vlaka. Diran ni bil neumen: takoj je vedel, kaj mora storiti. Predvsem mora izkoristiti priložnost in prikazati vse tako, kakor da je on izstopil iz istega vlaka in da se misli skupaj z Duffom vrniti v Kalifornijo. Kdo bi v takšnih okoliščinah mogel njega osumiti? In tako je brezskrbni nadzornik Duff vsi pot sedel v družbi morilca.

Vse to je na pogled verodostojno, toda moj račun je temeljil na enem edinem dejstvu: ali je sir Frederik oddal svojo torbico v klub? Povpraševal sem pri starem Petru Willsu, glavnem garderoberju Cosmopolitan Cluba in od njega izvedel, da mu je sir Frederik na sam dan, ko je bil ubit, oddal kožnato torbico v varstvo. Ves iz sebe sem bil od veselja. Sir Frederik nas je hotel s svojim zadnjim gibom opozoriti na to: to je vidite, sijajna domiselnost in razum pri tem človeku! Zaljubljen sem držal torbico v rokah, jo obračal in opazil, da je vsa prašna. Nisem je hotel odpreti, pa če ujel.

prav se mi je zdelo, da so v njej dragocene stvari. Sklenil sem nastaviti past. Hotel sem pokazati nadzorniku Flaneryju mukos, kako stoji pred mizo s torbo pod pazduho. Tedaj bo dokaz vsaj neizpodbiten.

Odsel sem iz kluba ves srečen, da se je vsaj ena koprena začela dvigati s te tajne. Nisem mogel vedeti, kaj je privedlo majorja Dirana do tega koraka, toda računal sem, da je zanj najvažnejše, da njegove žene ne najdemo in da se je zaradi tega odločil celo za zločin. Ni prišel v Ameriko za to, ker ga je z brzojavko pozval sir Frederik: to ni resnica. On je bil potreben siru Frederiku. Verjetno je Diran izvedel od uca svoje žene, da je Frederik skoraj vse že odkril. Iz neklih temnih razlogov se je odločil, da mu te namere prepreči. Prispel je v San Franciscu istosčasno kot sir Frederik, izvedel za njegov naslov in prežal na ugodno priliko. Da bi onemogočil detektivu, da bi govoril, je moral storiti dvoje: dokopati se do dokumentov, detektiva pa ubiti. Sklenil je začeti z dokumenti. Tisto noč, ko je bila pri Kirku večerja, se je splazil v pisarno sira Frederika. V trenutku, ko se je sir Frederik pojavil v copatah in brez orožja, je Diran izbral priložnost in ga usmrtil z enim strelom iz samokresca. Toda s tem je le do polovice izpeljal svojo nalogu. Mrlično je iskal obtežilni material, ko ga pa ni našel nikjer, je vzel tisto priznanico za garderobo. Takoj je mislil z njo oditi v klub, pa si ni upal. Pobegnil je s prvim vlakom. Toda tedaj se mu je v Chicagu pokazala edinstvena priložnost.

Na podlagi vsega tistega, kar sem vam bil našel, sem danes zvečer nastavil past in morilec sira Frederika se je vanjo zapel. Zdi se, da je njegov sum padel na gosposkično Lillo Baar. — Aha! Ali je vedel vse o begu Eve

Nadzornik Duff je dvignil oči od papirjev, ki jih je držal v roki. Videti je bilo, kakor da je bral in poslušal istosčasno.

»Da se razreši tajnost zločina,« je začel, »so potrebne tri reči: bister razum, neutrudno delo in sreča. Dovolite mi, da dostavim, da je v našem primeru bistri razum odigral prvo vlogo.«

Chan se je priklonil: »Spominjal se bom vaših besed vse življenje in se bom z njimi ponašal kot z najvišjim odklopanjem.«

»Niste se elabo izvlekl iz zagate,« je poskušal tudi Flanery izraziti svoje priznanje. »Toda mi še zdavnaj nismo gotovi. Kaj je s copatami? Kaj je z unoro Hilarija Gotha? Kakšno zvezo ima ta umor z vsemi drugimi rečmi?«

Chan se je porogljivo nasmehnil: »Ne bi se rad postavil kot kak domisljavec. Sklenil sem prepustiti tudi pronicljivemu razumu tovariša Flaneryja, da reši kakšno uganiko.«

Flanery se je obrnil k Duffu: »Ali bo mogoče najti odgovor v teh papirjih?«

»Dospel sem šele do polovice,« je odgovoril Duff. »Na enem mestu se omenja ime Hilarija Gotha. Med osebami, ki so na dan umora šle skozi Gothovo pisarno, je bil tudi kapitan Erik Diran — tedaj je bil mož še kapitan. Da bi odkril, kaj to pomeni, moram dokumente prebrati do konca.«

»To piše tam?« je vprašal Chan. »Ali je sir Frederik vedel, katera izmed tistih žena, katere mi sumimo, je Eva Diran?«

»Ne, tega ni vedel. Vedel je samo, da je zaposlena v Kirkovem nebotičniku. Zdi se, da je njegov sum padel na gosposkično Lillo Baar.«

»Aha! Ali je vedel vse o begu Eve

Diran iz Peshawarja?«

»Vse je vedel.«

»In kako je odšla s karavano?«

»Da, s karavano skozi hiverski klanec v družbi polkovnika Beatema,« je povedal Duff.

Vsi so pogledali Beatema, ki je sedel v naslanjaju v kotu sobe in molčal.

»Ali je to točno, gospod polkovnik?« je vprašal Flanery.

Raziskovalec je priklinal z glavo v znak pritrditve.

»Ne bom več tajil. Res je.«

»Pa morda veste...«

»Naj vem karkoli, pa nimam namena, da bi o tem govoril.«

»Lahko bi vas k temu prisilili...« je začel Flanery, ki se je kar davil od jeze.

»Kar poskusite, toda rečem vam, da bi zaman tratili čas.«

Vrata so se odprla in v sobo je z mirnim korakom vstopila Morrow. Za njo je prišlo dekle, ki je službovalo v dvigalu. Jenny Jerome? Mary Lantely? Grace Line? Naj bo katerikoli ime izmed navedenih njeno pravo ime, ona je, čim je stopila v sobo, obstala pred majorjem Diranom in vzkliznila:

»Erik! Kaj si storil! Kako si le mogel...«

Diran je dvignil glavo in jo pogledal s krvavimi očmi.

»Pojdi!« je rekel s pritajenim glasom.

»Pojdi! Ti si me uničila! Izgubi se! Sovražim te!«

Zena je naredila nekaj korakov nazaj prestrašena zaradi njegove surovosti. Chan je pristopil k njej in ji z blagim glasom rekel:

»Oprostite, toda ne vem, ali ste že slišali za novico. Ta človek, major Diran, je ubil sira Frederika Bruceja. Gospa, on je vaš mož, ali ne?«

Življenje v sedanjem Parizu

kakor ga je popisal Nemec, ki se je pred kratkim vrnil iz Francije

Dr. Herbert Hörhager je popisal sedanje življenje v nekdanji francoski prestolnici Parizu, od koder se je pred kratkim vrnil v Nemčijo, nekako takole:

Če človek po nekaj letih spet enkrat stopi na severnem pariškem kolodvoru iz vlaka, se mu zazdi, da se je mesto

bistveno izpremenilo

Na kolodvoru vlada nenavaden, naravnost vzoren red. Zdi se ti, kakor da si prišel v kakšno nemško velenje. Novo presenečenje te čaka pri izhodu s kolodvorov, kjer so nekod vseprek vabljivi šoferji avtomobilov. Taksiji, ki so nekod v tolikšni meri obvladovali promet po pariških cestah, so danes popolnoma izginili. Ljudje se vozijo s podzemskimi železnicami. Ti »metro« nimajo sicer nobenega rekorda glede čistote in udobnosti, vendar je njihovo omrežje silno razporejeno in vlaki tod vozijo nenavadno hitro drug za drugim. V prvem razredu so skoraj izključno le nemški vojaki, ki se smejo voziti svobodno kamor hočejo.

Svojevrsen vtis dobiš, ko gledaš, kako prihajajo nemški vojaki v palačo poslanske zbornice in v nekdanja francoska ministrstva, kjer so zdaj nastanjeni nemške vojaške oblasti, in kako potem spet odhajajo. Kadar zaslišiš godbo stražnih oddelkov v Zvezdi na Elizejskem polju, sledi izmenjava straže v glavnem francoskem mestu na enak način in prav tako samo po sebi umevno kot v nemški prestolnici. Francoz se je temu že privadil.

Z nemškimi četami je v Pariz prišel spet red, zlasti v prometnem pogledu. Prometne anarhije, v kateri je prej vsak izbiral prometne poti tako, kakor se mu je zdelo, ni več. Nemških čet, ki so neposredno po zasedbi mesta hitele dalje proti jugu, nered na pariških cestah ni smel zadrževati. Nemške zasedbene oblasti so takoj napele druge

strune in uvedle po cestah strogost. Pokazale so Parižanom, da ugašanje premočnih luči na avtomobilih ter vožnja po desni strani ne smeta biti teorija mednarodnega prometnega reda, pač pa da sta nekaj koristnega. Še danes pogosto vidiš na tem ali onem cestnem križišču kakšnega Francoza, ki ga ustavi prometni stražnik, ker hoče kljub rdeči luči voziti dalje, ne ozira se na to, da rdeča luč pomeni »stoj!«.

Še vedno dobro, čeprav drago

V Parizu je človeku še vedno dobro, čeprav je tam vse tudi zelo drago. Oblasti so sicer odločile, da dnevna oskrba ne sme stati več kot 50 frankov in so izbirali jedilno skrbno omejitve. Toda tu ali tam vendar naletiš na kak »prijateljček«. V takšnem primeru tudi cena kaj hitro poskoči in človeku se zdi, kakor da mora natakati, gostilničarju in tihotapcu plačati visoko nagrado za njihovo tveganje pri takšnih prepovedanih stvarih. Pariz ne more več zadržati iz polnega, zato pa tihotapstvo zelo cvete. Vprašanje je le, do kakšne cene in kako dolgo še. Ne bi bila namreč to nič več Francija, če bi bilo vse v redu, pravi omenjeni nemški pripovedovalec.

Toda Pariz ima še vedno svojo nekdanjo očarljivost. Po bulvarih še vedno vidiš elegantne dame kot nekoč. Njihovi klobučki so čudne kombinacije okrasov iz rož ali pa imajo celo obliko ptičjih gnezd. Zvečer se oglase iz vabljivih kabaretov popevke. Razlika je zdaj le ta, da sede zdaj za mizo povečini le Nemci, v uniformi ali v civilu, ki znajo nagraditi s priznanjem nastopajoče umetnike.

Kljub temu pa se v Parizu vojna precej pozna. Življenjski boj je postal za Francoza trši. Toda nad vsem tem pa sije, kot je sijalo nekoč, vroče francosko sonce, obliva zidove Louvrea z rdečkastorjavim žarom ter lomi svoje žarke v curkih vodometov v Tuilrijah, kjer se otroci igrajo s svojimi papirnatimi ladjicami.

papagaju kažejo na nešteto načinov, pri nekaterih bolj, pri drugih spet manj, prav kakor pri otroku. Zato je v »šoli« navadno treba velike potrpežljivosti in truda, preden se ta živalica česa res dobro nauči.

Papagaj na kolesu

Morda ste že slišali, da se papagaj nauči tudi voziti se s kolesom, seveda majhnim. Čeprav na vse zadnje za pametnega človeka to ni nobena prav posebna umetnost, pa vendar mine precej časa, preden se tudi papagaj, ki je tako ponosen, da zna celo v govorjenju posnemati človeka, tega nauči. Pa tudi v šoli se uspehi dajo doseči. Papagaja najprej naučijo, da zna držati ravnotežje, potem držati nogo na »pedalu« in nazadnje še upravljanje s krmilom. Vsaka vaja posebej traja precej časa. Potrpežljivosti učitelja pri tem ne sme izgubiti. In če hoče doseči uspeh čimprej, tudi ne sme varčevati s pečkami in drugimi dobrotami, ki so papagaju všeč.

Pred tuji svojih umetnosti ne razkazuje rad

Čeprav pa je papagaj zelo »inteligentna« žival in je »za uk prebrisan glavec«, je vendar nenavaden boječ. Težko jo je pripraviti do tega, da bi svoje znanje izkazovala pred radovednimi tujimi

gledalci. Le pred svojim učiteljem je ni strah, ali pa recimo sram, kakor hočete. Učitelj mora pri pouku predvsem znati izkoristiti male naravne sposobnosti te živali in pučati pripraviti do tega, da tudi razume tisto, kar služi, oziroma k čemu je nagnjen. Papagaj-kolesar drži na kolesu ravnotežje zato, ker se neznansko boji, da bi padel. V šoli pa tudi njegova požrešnost precej pomaga. Po vsaki vaji zelo dobro učinkuje, če učitelj dá papagaju kakšno pečko v kljun, da se z njo posladka. Vsaka naslednja vaja se takoj bolje posreči, kakor bi se živalica zavedala, da je vsak trud res treba poplačati. Kar bolj ubogljiva in za vse bolj dovedna postane.

Zlepa dosežeš več kot zgrda

Vsi učitelji papagajev pa so si tudi edini v tem, da se dá na lep način dosti več doseči kot pa zgrda. Tudi žival torej dosti rajši uboga, če vidi, da si s srom pri njej, kakor pa, če z njo surovo postopaš.

Papagajska šola v Tokiu pa ni šola kar tako za golo zabavo. Ima še drug smisel in namen, zaradi katerega je bila najbrž v prvi vrsti tudi ustanovljena. Izučene živalce, »akrobate« in »učenjake« so na trgu namreč nenavadno dragi. Petični ljudje dostikrat plačujejo astronomske vsote za papagaje, ki res znajo kaj posebnega, izredno zabavnega. Zabava je le zabava, čeprav poskrbi zanjo žival, ki njenega imena nihče ne bi rad imel.

Nove uniforme nemških vojakov v Afriki

Kratke hlače in škornji iz platna, ker je usnje prevroče

Uniforme, kakršne so doslej nosili nemški vojaki, ki se vojskujejo na afriških bojiščih, se niso izkazale ravno za najprimernejše. Zato so jih nemške vojaške oblasti sklenile zamenjati z novimi, takšnimi, da bodo v vsakem pogledu ustrezale vsem zahtevam vojskovanja na puščavskih tleh.

Nova uniforma nemškega afriškega zborja je nekoliko olivne barve in vsa iz bombaža. Vojaška bluza je po svojem kroju še najbolj podobna bluzi nemških letalcev. Gumbi so iz lahke kovine, ovrtnik pa je svetloolivne ali sive barve. Dočim je srajca letalcev modre barve, bodo vojaki nemškega afriškega zborja odselej nosili sivkasto-olivno srajco z žepi, kar je za nemškega vojaka nekaj čisto novega. Obleka je zamišljena tako, da bodo vojaki lahko tudi samo v srajciah, če bo drugače prevroče. Tudi pas bo iste barve.

Svojevredna posebnost pa je v tem, da so tokrat prvič uvedli kratke vojaške hlače. Poleg teh imajo vojaki seveda tudi dolge ali takšne, da se hlačnice zatlajo za škornje. Edini kos obleke, ki je volnen, je plašč, ki je rjavkaste barve. Kot pokrivalo pride v poštev vojaška kapa z velikim senčnikom ter tropška čelada, ki bo iz plutovine in enake barve kot

ostala obleka. Tudi čevlji so takšni, kakor zahteva vojskovanje v vročih in peščenih krajih. Golenice in ostali vrhnji deli škornjev so iz platna, iz kakršnega delajo jadra.

Pa tudi drugače ima uniforma nemškega afriškega vojaka svoje posebnosti. Čim manj stvari je iz usnja, kajti v usnju je človeku prevroče. Celopasovi in druge preveze niso več iz usnja, pač pa iz močnega blaga. Nemški afriški vojak ima slednjič tudi posebno ruto za čez usta in nos, da ga varuje pred puščavskim peskom, dalje posebno tenčico proti muham ter mrežo proti nadležnim komarjem. Vsak vojak ima tudi jedilni pribor, ki sestoji iz noža, vilice, žlice ter odpiralca za konzerve, ki je v tem puščavskem svetu nujno potreben.

Po odredbi vrhovnega poveljnika nemške vojske nosijo vojaki afriškega zborja na rokavu trak z napisom »Afrikakorps«. Nositi ga smejo tudi člani pomožnih oddelkov in drugi, ki so bili dodeljeni afriškemu zboru, toda šele potem, ko so že zapustili evropska tla. Na svojih sivih uniformah jih smejo nositi tudi tisti vojaki afriškega zborja, ki so doma na dopustu. Če pa jih dodeli kakšnim drugim oddelkom, morajo trakove odstraniti.

Policijska ura na Madžarskem — dokler bo vojna

Po zgledu Italije in Nemčije, je tudi madžarska vlada sklenila, da ves čas, dokler bo trajala vojna, ne bo odpravila stroge policijske ure.

Z magnetom so mu potegnili kos granate iz glave

Iz Stockholma poročajo, da so pred kratkim pripeljali v bolnišnico v Karstabu na Švedskem nekega vojaka, ki se mu je bil drobec razstreljene granate zapilil 5 cm globoko v glavo. Rana je bila brez dvoma zelo huda in nevarna in celo zdravniki so imeli malo upanja, da bi se operacija posrečila. Nekemu zdravniku pa je padla v glavo misel, kako bi bilo, če bi se namesto težke operacije poslužili rajši kar magnetu. In res. Ko so ta močni magnet približali ranjenčevi glavi, je kosček granate sam priletel k magnetu in na njem običal. Pravijo, da je ranjenec po tej svojevrstni operaciji prav hitro odlegel in da je zdaj zanesljivo že na poti popolnega okrevanja.

Vzhodna Prusija — dežela strdi

Malokdo morda ve, da stoji Vzhodna Prusija na prvem mestu glede pridelovanja strdi. Agencija »Centraleuropa« piše, da je bila med vsemi nemškimi pokrajinami vprav ta dežela tista, ki je edina dala več kot 2.000 centov čebelnega medu. Možnosti pa so še večje, kakor menijo nemški tovrstni strokovnjaki. Zato skušajo pridelek pruske strdi še bolj dvigniti. V ta namen so že naredili načrt za ustanovitev posebne šole, v kateri bodo čebelarji lahko še bolj izpopolnili svoje strokovno znanje, zaradi česar upajo, da se bo pridelek čebelne strdi v prihodnjih letih še povečal.

Obiranje hmelja na Češkem

V češkomoravskem protektoratu se zdaj že pripravljajo na obiranje hmelja. Tu in v sudetskikh krajih bodo letos potrebovali kakšnih 85.000 obiralcev. Obiranje hmelja traja od srede avgusta nekako do septembra, v posameznih krajih navadno dober teden dni.

Barcelona — mesto trdnih korenin

Te dni je v Barceloni umrla 108 leta stara žena. To je letos že šesta oseba, ki je umrla v starosti nad sto let. Zdi se, da je Barcelona res mesto starih korenin. Lansko leto sta tu umrli dve ženski, stari nad sto let, leta 1939. pet žensk in trije moški, leta 1938. enajst žensk, še eno leto prej pa štirje moški in dve ženski.

Dosedanje izgube švedske trgovske mornarice

Iz neke švedske uradne statistike se vidi, da je švedska od začetka sedanje vojne do danes izgubila skupno 190 trgovskih ladij, ki so imele skupaj 427.000 ton. V istem razdobju pa je švedska mornarica izgubila 757 mornarjev, ki so bili ali ubiti ali pa o njih ni znano, kje so zdaj.

Zanimiva je primerjava z izgubami v času prejšnje svetovne vojne. V letih od 1914 do 1918 je vojna zahtevala med švedskimi mornarji skupaj vsega le 794 smrtnih žrtev. Iz tega se vidi, da so v sedanji vojni izgube znatno večje, saj je v dosti krajši dobi število ubitih mornarjev že skoraj enako tistim iz prejšnje svetovne vojne.

Šole, kjer se ptiči uče jezikov in telovadbe

Izučeni papagaji so poleg drugega tudi izredno lep vir dohodkov

Med vsemi živalmi so morda najnesrečnejše tiste, ki jim pripisujemo največ razumnosti, največ pameti — papagaji. Neprestano so tako rekoč »po solah«, v šoli, kjer se uče govoriti, v šoli, kjer se uče akrobatskih sposobnosti, računanja in še mnogo drugih stvari. Papagaju njegovega življenja res ni treba zavidati, čeprav je navadno zelo dolgo. Hčerka maharadže iz Sirohija je imela na primer papagaja, ki je bil še pri svojih 110 letih poln mladostnih sil. Ta »Popsi«, kakor mu je bilo ime, je veljal za sveto žival in so mu pripisovali zmognost preganjanja hudobnih duhov od hiše.

Nekateri ljudje so mu bolj — drugi manj pri srcu

Papagaj je tista živalca, ki se silno hitro udomači in pri tem kaže sposobnosti, ki jih drugi ptiči nimajo. Zna razločevati domače ljudi ter tudi izražati svoje simpatije ali mržnjo do koga od teh. Tistim, ki so mu pri srcu, se pušči ljubkovati, jim teličadi po rokah in ramah, drugim pa, ki so mu »antipatični«, pa niti ne dovoli, da bi se mu približali in se nasproti njim brani tudi s svojim ostrim kljunom, če si skušajo pridobiti njegovega zaupanja. Papagaj je zelo maščevalna živalca, pa tudi neverjetno nezaupljiva. Ima tudi izredno sposobnost, da se zna v vsakem primeru orientirati tako, da ga brez skrbi lahko spustite iz gajbice ali z veržice v kakšnem drugem kraju, pa bo vselej točno znal domov. Da, iz kletke ali z veržice, kajti privezanega imamo namreč predvsem zato, ker ima to grdo navado, da kaj rad pokvari vse, kar se v njegovi bližini le dá pokvariti. Neusmiljeno se spravi s svojim kljunom in kremplji na primer nad rože ali tudi nad kakšne lesene predmete. Vsega tega ne trpi v svoji bližini. In na vse zadnje je to tudi tista edinstvena žival, ki za človekom zna ponavljati posamezne besede ali cele stavke in je nenavadno dovedna tudi za to, da se brž nauči posamezne melodije.

Redne papagajske šole za jezike in telovadbo

Na Havani imajo kar redno šolo, kjer se papagaji uče govoriti razne jezike. Še bolj težka pa je šola, ki so jo v ta namen ustanovili v Tokiu. Vodi jo gospa Šibata, ki je uvedla prave tečaje, v katerih te razumne ptiče uči akrobatskih sposobnosti. Poleg

Papagaj telovadec v tokijski šoli, ki jo vodi gospa Šibata

izrednih telovadecv pa bi jih rada naredila tudi za prave učenjake v živalskem svetu.

Čeprav papagaji veljajo za izredno razumne živali, vendar je v »šoli« z njimi treba dokaj truda in potrpežljivosti, preden so »vzgojen« tako, kakor njihova vzgojiteljica želi. Pri tem svojevrsnem pouku učitelja ne sme misliti na to, kako bi iz živalce naredila po razumnosti človeku podobnega ali celo enakega, pač pa le, kako bi v njej razvila vse tiste sposobnosti, ki jim ima s človekom skupne in jih v živali doslej nihče ni zbudil in polskal, t. j. njen skrit talent, če smemo tako reči. Papagajeve lastnosti, s katerimi učitelj mora predvsem računati, so na primer smisel za opazovanje, strah, papagajeva požrešnost, začudenje nad vsako stvarjo, hvaležnost, srd in jeza. Vse te lastnosti se pri

prilieti izpod neba in pod nebom zopet izgine tako, da ne ostane za njim nobenega sledu.

Gotfrid je sprevidel, da nima pomena, da še sprašuje vodnika. Zato je dal vojakom znak, naj ga odvedejo skupno z njegovimi tovariši izven taborišča. Nato se je zopet poglobil v čitanje zagonetnega pisma.

Ravno prejšnji dan mu je tolemajski emir poslal sle z bogatimi darovi in z živili in je obljubil, da se vda, ko bo krščanska vojska zavzela Jeruzalem. Sedaj je Gotfrid razumel pomen te obljube, katere sam ni iskal. Prebrisani egiptovski emir je hotel oddaljiti od svojega mesta križarsko armado, ki naj bi v že naprej za to določenem kraju padla v roke združene sarsenske vojske. Za hip je Gotfrid mislil na to, da bi napadel za hrbtne emirja; toda s tem bi zavlekel pohod proti Jeruzalemu. Po zavzetju svetega mesta bo še vedno imel čas za to, da prežene tolemajskega emirja iz njegovega mesta. Črni križar mu je označil najbolj varno pot, da se izogne vsem zasedam in se čim prej približa jeruzalemskemu obzidju. Nasvet neznanega viteza je bil resnično moder. Črni križar! Gotfrid se je zaman trudil, da bi uganil, kdo se skriva pod tem skrivnostnim imenom, toda kakor vedno, je moral tudi sedaj opustiti vsako misel na to, da bi razkril to skrivnost. Njegova premetenost in njegov pogum sta pričela, da je vojska izrednih sposobnosti. Ni bilo prvič, da je Gotfrid dobil sporočilo od Črnega križarja. Toda ne samo sporočila, ampak tudi izdatno pomoč in marsikateri zelo koristen nasvet. Toda nikoli se mu ni posrečilo, da bi videl viteza samega ali katerega izmed njegovih ljudi. Najprej je mislil, da je to izginuli Rinaldo, toda številni vojskaki so mu zatrdili, da tega junaka viteza ni več med živimi. Ko dospe v Jeruzalem, se bo skrivnost gotovo razjasnila. Saj mu je skrivnostni, a junaški vitez to sam obljubil.

Poklical je v šotor Tankreda. Roberta iz Flandrije, Rajmunda iz Toloze in Evstahija, razložil jim je načrt in jim pokazal pismo Črnega viteza.

»Vražji emir!« je vzkliknil Tankred, ko je prečital pismo. »Najrajši bi kar danes naskočil njegovo mesto in ga porušil do tal.«

»Ne, Tankred,« ga je zavrnil poveljnik, »ne smemo izgubljati časa in s tem dajati Saracenum možnost, da pomnožijo svoje sile v Jeruzalemu. Dovolj časa bomo imeli, da iztrgamo mesto iz njegovih rok, ko osvobodimo sveto mesto njegovih tlačiteljev. Ali so vsi poveljniki v taborišču?«

Evstahij je odkimal.

»Bretonci so odšli s svojim poveljnikom v smeri proti Tiru, Baldvim pa je odšel proti vzhodu, kjer so izvidniki opazili več saracenskih tolpe v bližini Tiberijskega jezera.«

»Poslijte sle z naročilom, naj se nemudoma vrnejo, ker takoj odrinemo proti Lidi. Ostati moramo strjeni in se kolikor mogoče izogniti vsakega spopada. Pot nas bo vodila mimo Karmelske gore, skozi esdrelonsko dolino in se usmerimo proti Lidi, ne da bi se dotaknili mesta Jope. Ali želi še kdo kaj pripomniti?«

Tankred mu je dejal v imenu vseh navzočih: »Dobro veste, da se radevolje podvržemo vašim ukrepom, saj nam je znana vaša modrost in preudarnost. Glavno je, da čimprej dospemo do Jeruzalema, in nihče ni za to nalogo sposobnejši od vas.«

Dva dni pozneje, ko so se vrnili oddelki, ki so bili izven taborišča, se je vsa armada dvignila in odkorakala po cesti, ki je vodila v sveto mesto.

Istega dne je v bližini gore Tabor jezdil Mohamed ob bregu izsušenega hudournika, ko je nenadoma zaslišal za seboj večjo skupino jezdecv, ki so se naglo bližali. Pozorno je prisluhnul. To gotovo niso bili vojskaki Črnega viteza, ker jih je še pred kratkim zapustil v njihovem skritem zavetišču, kjer bodo brez dvoma ostali nekaj dni. Torej...

Ustavil je konja in sklenil, da počaka. Naj bodo kristjani ali Saraceni, brez dvoma bi ga prav kmalu dosegli, saj bi prav kmalu opazili sveže sledove njegovega konja. Najboljša rešitev je torej, da se jim sam postavi na pot. Ni mu bilo treba dolgo čakati. Že čez nekaj minut je pridrla skupina kakih trideset arabskih jezdecv okrog ovinka, ki ga je prav na tistem mestu delal hudournik, in se mu približala.

Mohamed, ki je medtem že izdrl meč, ga je s premišljeno kretnjo zopet spravil — ker je bil prepričan, da so jezdec brez dvoma to opazili.

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

II. poglavje.

Čudno sporočilo.

Gotfrid Bujonski je razgrnil list, katerega mu je prinesel vodnik karavane, katerega sta dva vojščaka privela pred njega, in prečital njegovo vsebino.

Gotfridu Bujonskemu!

Karavano, katero Vam pošiljam v taborišče, je emir iz Cezareje poslal saracenski armadi, ki se je utaborila okoli Tira. Ceste v Siriji so precej mirne, iz česar se da sklepati, da so vsa saracenska ojačenja, kakor tudi ostanki armade, poražene pri Kerbogi, krenila proti Jeruzalemu. Na vsak način bodite previdni in ne zaupajte tolemajskemu emirju. Oddaljite se od morja in usmerite se proti Lidi in nato proti Ramli. Iz tega mesta boste uspešno ogradili Emavs in okolico Jeruzalema. S svoje strani se bom potrudil, da preprečim vse nakane Saracenum in z božjo pomočjo upam, da bom ob Vaši strani na dan osvoboditve svetega mesta. Naj čuva Bog nad nami!

Gotfrid je nekaj časa zamišljeno motril pismo, nato pa je vprašal Arabca:

»Kdo ti je dal to pismo?«

»Vitez tvoje vere, čigar obraz je temen kakor noč.«

»Kako si ga našel?«

»Napadel je spremstvo naše karavane ob izhodu iz kerboške soteske, daroval mi je življenje pod pogojem, da pridem k tebi.«

»Ali veš, kje je sedaj?«

»Samo Alah more to vedeti, gospod. On je kakor sokol, ki